

1.เรื่อง: คู่มือฝึกอบรมหลักสูตร “พัฒนาศักยภาพ จป. เพื่อเป็นผู้นำการขับเคลื่อนองค์กรสุขภาวะ”

ในหัวข้อที่ 3.1 เรื่อง มาตรการ COVID Free Setting ในสถานประกอบกิจการ และ หัวข้อ 3.2 แผนการสอน หลักการและกลวิธีการสร้างเสริมสุขภาพเรื่อง 10 Packages

2.ชื่อ-นามสกุล : นางสาวจิรนนท์ สุวะไกร

3.ชื่อหน่วยงาน : กองอนามัยวัยทำงาน

4.หลักการและเหตุผล :

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้กำหนดให้การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยคนที่คนจะมีศักยภาพที่ดีได้นั้น สุขภาวะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย ซึ่งการขับเคลื่อนการสร้างสุขภาวะในสถานประกอบกิจการจะช่วยให้สุขภาพโดยรวมของประชากรวัยทำงานดีขึ้นลดภาระการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและสถานประกอบกิจการเอง ประกอบกับภายหลังจากการแพร่ระบาดของ Covid 19 ประชาชนและสถานประกอบกิจการเริ่มให้ความสำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดีมากขึ้น เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเป็นบุคลากรสำคัญในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งมีโครงสร้างการดำเนินงาน แผนงาน และงบประมาณที่ชัดเจน จึงควรเพิ่มเติมประเด็นการสร้างสุขภาวะในการดำเนินการโดยบูรณาการลงในแผนงานด้านความปลอดภัยฯ จะทำให้เกิดการจัดการ ที่เป็นระบบก่อให้เกิดความคุ้มค่า และความยั่งยืนในการดำเนินงาน

ปัญหาสุขภาพของแรงงานไทย นอกจากโรคจากการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ยังมีปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ (SDH : Social Determinant of Health)ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพแรงงาน ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับยาสูบและสารเสพติด แอลกอฮอล์ สุขภาพจิต ความเครียด สถานะทางการเงินภาวะโภชนาการ และกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอ ซึ่งสามารถนำไปสู่โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs : Non-Communicable Diseases) อันเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของประชากรวัยแรงงานในปัจจุบัน จึงมีการบูรณาการเครื่องมือของหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนงาน ดังกล่าวให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นหลักสูตรฯ ที่มีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานในการขับเคลื่อนสุขภาวะในสถานประกอบกิจการ แนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุข การประเมินความเสี่ยงทางสุขภาพแบบองค์รวม ชุดความรู้สุขภาพ 10 Packages ขั้นตอนการดำเนินการโครงการสร้างเสริมสุขภาพ และมาตรการ COVID Free Setting ในสถานประกอบกิจการ เป็นต้น และได้นำหลักสูตรมาดำเนินการเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานแล้ว จำนวน 1,825 คน จากสถานประกอบกิจการ 1,140 แห่ง รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตรจากเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานที่ได้รับการพัฒนา และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวสามารถใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมด้านวิชาการเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

5.วัตถุประสงค์ :

คู่มือฝึกอบรมหลักสูตรฯ

- 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาวะในสถานประกอบการ
- 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรับทราบสถานการณ์และแนวโน้มเกี่ยวกับการดำเนินการสร้างสุขภาวะในสถานประกอบการ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาวะในสถานประกอบการ
- 3) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการสร้างเสริมสุขภาวะแรงงานควบคู่กับกลไกหลักที่มีในสถานประกอบการ เช่น กลไกการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกลไกคณะกรรมการสวัสดิการของสถานประกอบการ

หัวข้อเรื่อง มาตรการ COVID Free Setting ในสถานประกอบการ

- 1) อธิบายความหมายของมาตรการ COVID Free Setting ในสถานประกอบการได้
- 2) เข้าใจหลักปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่ระบาดเบื้องต้นของโรคโควิด-19 สำหรับสถานประกอบการ
- 3) สามารถใช้งานระบบ COVID Free Setting บน platform Thai Stop COVID ได้

หัวข้อ แผนการสอนหลักการและกลวิธีการสร้างเสริมสุขภาพเรื่อง 10 Packages

- 1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เรื่อง 10 Packages
- 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจหลักการนำ 10 Packages ไปใช้ได้ตามบริบทของตนเองได้

6. วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ

- ทบทวนวรรณกรรมค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ COVID Free Setting ในสถานประกอบการ หลักปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อและการควบคุมการแพร่ระบาดเบื้องต้นของโรคโควิด-19 สำหรับสถานประกอบการ สิ่งที่ส่งผลเสียต่อภาวะสุขภาพคนวัยทำงานและนำมาพร้อมกับทีมงานวิเคราะห์สังเคราะห์ กลั่นกรองให้ได้ประโยชน์กับหนังสือเล่มนี้มากที่สุด
- เรียบเรียงถ้อยคำให้เหมาะสม เข้าใจง่ายสำหรับผู้ใช้งานมากที่สุด พร้อมส่งให้ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาของทีมงานช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเนื้อหา
- ส่งพิมพ์และกระจายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้

7.เนื้อหา

- Package 10 สถานประกอบการสิ่งแวดล้อมดีซีวีมีสุข (หน้า 152 - 154)
  - 6 คุณสมบัติของสถานประกอบการที่น่าทำงาน
  - 8 วิธีเติมสมดุลชีวิต
  - แนวทางสำหรับนักพัฒนาสุขภาพ

- Package 9 โรงอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ (หน้า 151)
  - 5 วิธี สร้างโรงอาหารเพื่อสุขภาพ (Healthy canteen)
  - แนวทางสำหรับนักพัฒนาสุขภาพ

8.สรุปและข้อเสนอแนะ

-

9.ช่องทางการเผยแพร่:

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

Package 9: โรงอาหารปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ

โรงอาหาร Healthy canteen คือ สถานที่ที่ทำให้คนวัยทำงานในสถานประกอบการสามารถรับประทาน อาหารที่สมดุลถูกหลักโภชนาการ สะอาดและปลอดภัย เพื่อสุขภาพร่างกายที่ดี

5 วิธี สร้างโรงอาหารเพื่อสุขภาพ (Healthy canteen)

1. โรงอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ไร้แมลง รบกวน
2. เมนูอาหารสมดุล ดีต่อสุขภาพ สะอาด ปลอดภัยไร้สารพิษ
3. ภาชนะในปรุงและบริโภคอาหาร ต้องสะอาด ปลอดภัย ไร้สารพิษและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. ผู้ประกอบอาหาร ผู้สัมผัสอาหาร ผู้ให้บริการด้านอาหาร มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ไม่มีโรคติดต่อ
5. โรงอาหารถูกหลักสุขาภิบาล มีระบบกำจัดน้ำเสียที่ดี

แนวทางสำหรับนักพัฒนาสุขภาพ

1. กำหนดนโยบายโรงอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพในสถานประกอบการ
2. กำหนดหลักเกณฑ์ข้อปฏิบัติของผู้เข้ามาขายอาหารในโรงอาหารของสถานประกอบการ เช่น การแต่งกายมิดชิด มีหมวกคลุมผม ใส่ผ้ากันเปื้อน เป็นต้น
3. ทบทวนสถานการณ์โรงอาหารในสถานประกอบการ
4. จัดอบรม/เผยแพร่ความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการการรับประทานอาหารเมนูที่เหมาะสมกับสุขภาพพนักงาน
5. จัดให้คำปรึกษาด้านโภชนาการแก่พนักงานที่มีปัญหาสุขภาพ
6. ติดตามเฝ้าระวังสุขภาพของพนักงาน โดยการนำข้อมูลการตรวจสุขภาพมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค
7. ประเมินผลการดำเนินงานโรงอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
8. ควบคุมราคาอาหารให้เหมาะสม

หน่วยงานให้คำปรึกษา • สำนักโภชนาการ กรมอนามัย โทร 02-5904332

Package 10: สถานประกอบการปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี มีสมดุลชีวิต

ทำสถานประกอบการให้น่าอยู่ น่าทำงาน สะอาดปลอดภัยสิ่งแวดล้อมดี มีสมดุลชีวิต และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6 คุณสมบัติของสถานประกอบการที่น่าทำงาน

1. จัดสถานที่ทำงาน จัดวางอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ เชื้อต่อการทำงาน
2. ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ อุณหภูมิและการระบายอากาศที่เหมาะสม
3. มีวัฒนธรรม ทักษะคิด ค่านิยมองค์กร สนับสนุนรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และมีสมดุลชีวิตในการทำงาน (work life balance)
4. สนับสนุนสุขภาวะส่วนบุคคลในที่ทำงาน อันได้แก่ การบริการสุขภาพ ข่าวสาร ทรัพยากร และโอกาสต่าง ๆ ที่องค์กรเตรียมไว้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการทำงาน และการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สนับสนุนให้มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี
5. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในองค์กรในการจัดกิจกรรมการสร้างทักษะ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงการจัดสรรและพัฒนาทรัพยากร เพื่อให้บุคลากรมีความผูกพัน ต่อองค์กร สร้างความผูกพันให้กับคนวัยทำงานและครอบครัว
6. มีมาตรฐานการตรวจสุขภาพและการป้องกัน ฝ้าระวัง รักษา และฟื้นฟูโรคจาก การประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ตามประเภทของการทำงาน

8 วิธีเติมสมดุลชีวิต

1. แบ่งเวลาให้กับชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ไม่ให้เกิดการก้าวก่ายกัน ทั้งการก้าวก่าย และการก้าวก่ายของการทำงานต่อชีวิตส่วนตัว
2. ควรทำงานแบบให้ชีวิตส่วนตัวส่งเสริมการทำงาน และให้ชีวิตการทำงานส่งเสริมชีวิตส่วนตัว
3. มีความยืดหยุ่นในการทำงาน
4. กำหนดโปรแกรมในการลา เพื่อสร้างความผ่อนคลาย และลดความเครียดจากการทำงาน
5. จัดให้มีสวัสดิการดูแลทั้งคนวัยทำงาน และสมาชิกในครอบครัว
6. ใช้หลักการประหยัดเวลาในการทำงาน เช่น มีห้องอาหารในที่ทำงาน มีห้องบริการทางการแพทย์ในที่ทำงาน มีร้านสะดวกซื้อในที่ทำงานหรือใกล้ที่ทำงาน
7. มีโปรแกรมสนับสนุนความจำเป็นด้านการเงินให้แก่พนักงาน เช่น กองทุนหลังเกษียณ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินทุนกู้ยืม
8. จัดให้มีโปรแกรมสนับสนุนเพิ่มความสมดุลของชีวิตและการทำงาน เช่น การสำรวจ ความพึงพอใจของพนักงาน มีการอบรมหลักสูตรสร้างความสมดุลของชีวิต

แนวทางสำหรับนักพัฒนาสุขภาพ

1. กำหนดนโยบายลดสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย และสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย ในสถานประกอบกิจการ
2. ทบทวน/สำรวจสถานการณ์ด้านสุขภาพพนักงาน สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่ไม่ปลอดภัยทุก 6 เดือนและวางแผนพัฒนาปรับปรุง
3. จัดอบรมเผยแพร่ความรู้แก่พนักงาน เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย เพื่อลดปัจจัยดังกล่าว
4. จัดให้มีช่องทางรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากพนักงาน
5. ติดตามเฝ้าระวังสุขภาพพนักงานเป็นประจำ
6. ส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการพัฒนา

การดำเนินงาน 10 Packages โดยรวม

ต่อยอดจากผลการตรวจสอบสุขภาพประจำปี

- วิเคราะห์การตรวจสอบสุขภาพประจำปีโดยแพทย์
- ผู้บริหาร/แผนกบุคคล/เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย/ผู้ที่รับผิดชอบด้านสุขภาพของสถานประกอบการกิจการนั้น ๆ ประมวลผลการตรวจสอบสุขภาพโดยรวมขององค์กร/สถานประกอบการกิจการนั้น ๆ
  - ปกตีส่งเสริมสุขภาพโดยใช้ 10 Packagesตามความต้องการ/ตามบริบท/ตามปัญหาที่พบ
  - ผิดปกติให้ได้รับการรักษาและส่งเสริมสุขภาพโดยใช้ 10 Packagesตามความต้องการ/ตามบริบท/ตามปัญหาที่พบ

การประเมินผล 10 Packages โดยรวม

- วัดผลลัพธ์จากการตรวจสอบสุขภาพประจำปี หลังดำเนินการ
- ผลการประเมินสุขภาพจิต
- ผลผลิตของสถานประกอบการที่เพิ่มขึ้น อันส่งผลมาจากพนักงานมีผลสุขภาพกาย ใจ ที่ดีขึ้น
- การลดลงของอัตราการขางาน การลาป่วย การลาออกจากงานอันส่งผลมาจากพนักงานมีผลสุขภาพกาย ใจ ที่ดีขึ้น

